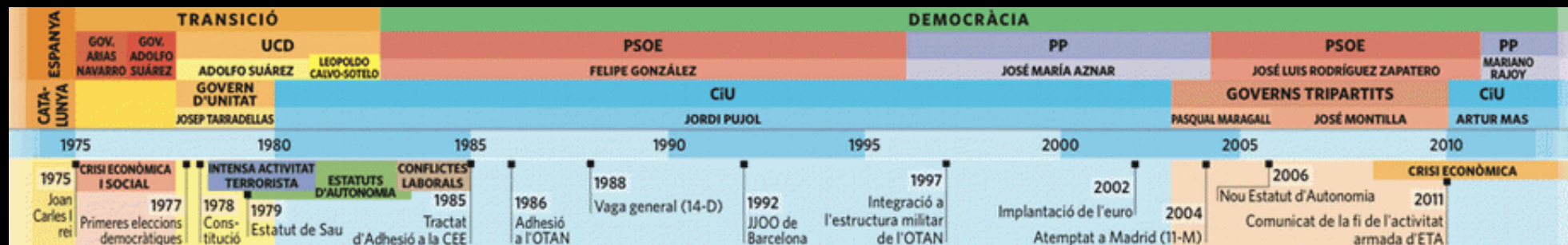
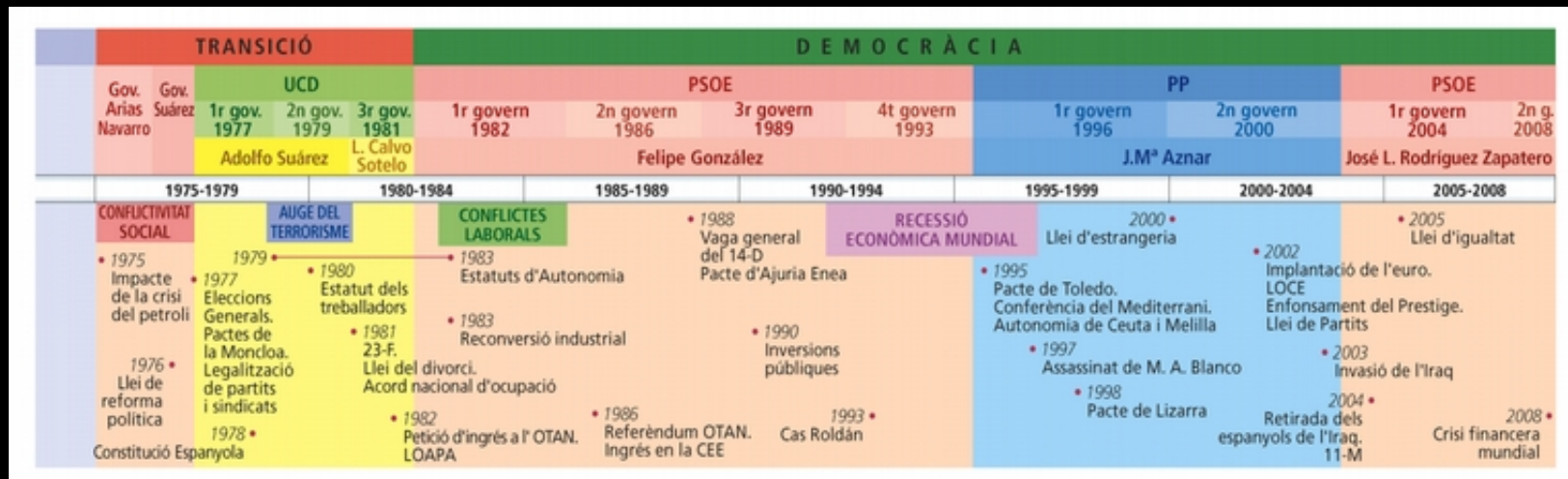




Ramon Castell. INS Júlia Minguell

Transició, democràcia i autonomia



INICIS DE LA TRANSICIÓ 1975-1978

Immobilistes, reformistes i rupturistes

Mort del dictador (1975), 3 alternatives:

- **Immobilistes:** defensa de la continuïtat del franquisme.
- **Reformistes:** reforma promoguda des de les mateixes institucions amb una lenta i limitada democratització del règim.
- **Rupturistes:** (majoria de la oposició) ruptura amb la dictadura i construcció nou sistema polític liderat per les forces democràtiques.

Govern d'Arias Navarro

Proclamació de J.C. de Borbó (22/11/1975) llei de successió mort de Franco. Continuïtat govern de A. Navarro, incorporació de reformistes (Fraga i Areilza).

Programa de govern, continuisme franquista i plantejament reformista insuficient. Proposta "**espíritu del 12 de febrero**", formulació de **lleis extremadament restrictives** sobre dret de reunió i d'associació, sense existència de partits polítics.

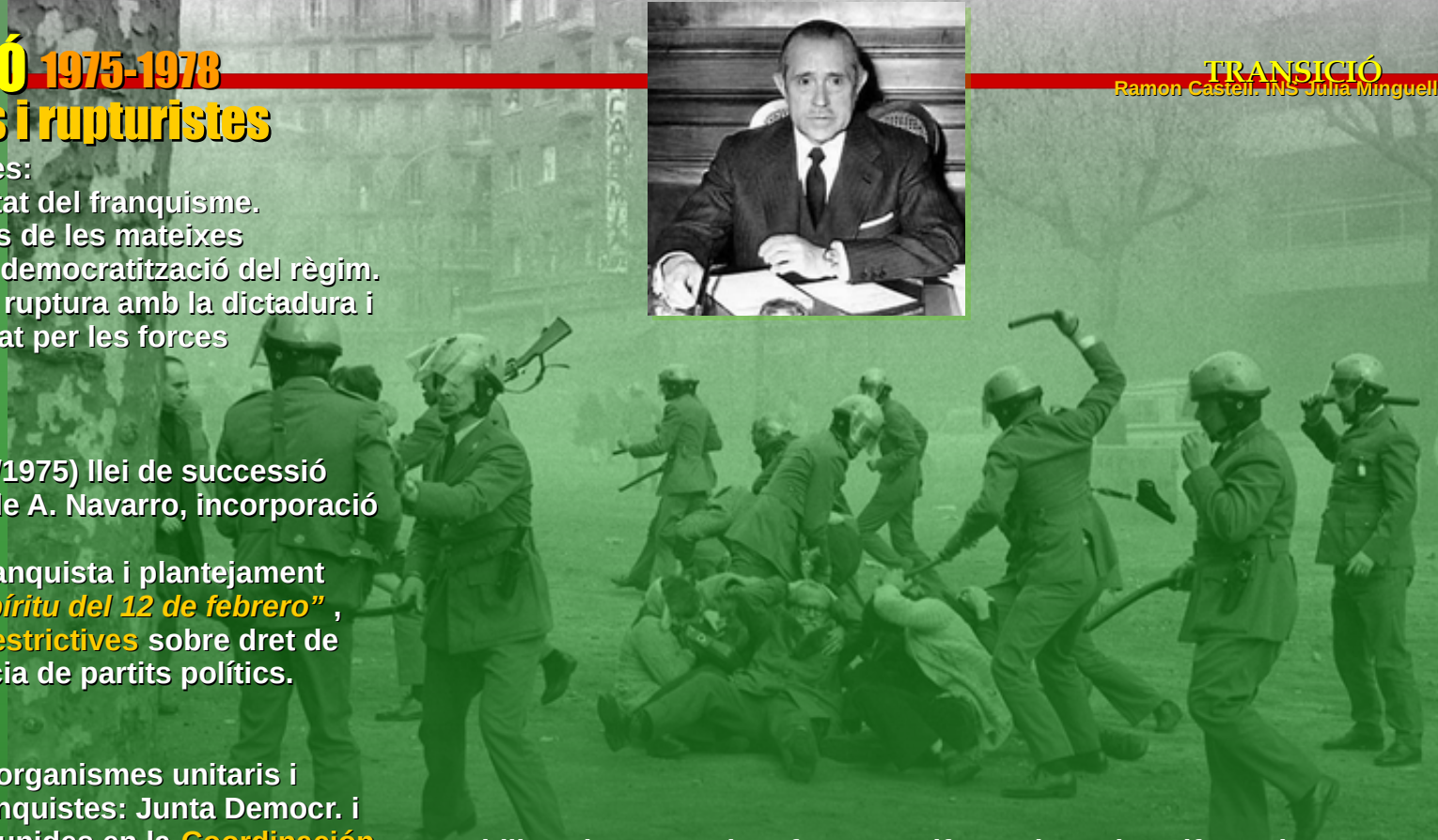
Mobilitzacions populars

Pressió canvi democràtic, creació d'organismes unitaris i programa comú de les forces antifranquistes: Junta Democr. i Plataforma de Convergència Demo., unides en la **Coordinació democràtica**. **Proposta de ruptura democràtica:** procés constituent, govern provisional, eleccions generals per nou sistema polític.

CAT: Assemblea de CAT i el Consell de Forces Polítiques CAT (integrat 11 partits de tot l'espectre polític). Relacions oposició a CAT i ESP, suport demandes restabliment autonomia nacionalitats històriques.



TRANSICIÓ
Ramon Castell. INS Julia Minguell



Mobilitzacions populars forces antifranquistes (manifestacions, vagues, campanyes reivindicatives,...) **reclamació llibertats democràtiques, amnistia presos polítics i estatuts autonomia**. Augment conflictivitat laboral i polítiques. Hivern 1975-76, CAT i PB, manifestacions i vagues generals, MAD sectors en vaga durant setmanes. Manifestacions a BCN, vagues generals a Sabadell i Baix Llobregat. Vaga general a Vitòria (març 76) 5 morts i desenes de ferits.

INICIS DE LA TRANSICIÓ 1975-1978

Govern Suárez i reforma política

Situació govern Arias Navarro, desprestigi de la monarquia i benefici per l'oposició. **Reformistes:** projecte de canvi per **pactar amb l'oposició**, promoure una reforma progressiva sistema polític a partir de **l'evolució de les lleis i institucions franquistes**.

Rei i col·laboradors pròxims, forçar dimissió de A. Navarro i canvi per **Adolfo Suárez** (jove polític sectors reformistes del Movimiento), per **conduir reformes des de el govern**. Repte: anul·lar resistència immobilistes de les institucions de l'Estat i atreure bona part de l'oposició democràtica.

Suárez: contactes amb les forces democràtiques i indult part dels presos polítics. **Proposta Llei de reforma política (LRP):** reconeixement drets fonamentals persones (amb limitacions), potestat legislativa exclusiva representació popular i preveia sistema electoral democràtic.

Problema principal, aprovació de la LRP per Corts franquistes (proposta desmantellament i procés democratització del sistema). Suárez, aconsegueix **l'aprovació de les Corts** (escassa oposició). Paper decisiu negociacions subterrànies per garantir la no demanda de responsabilitats polítiques.

Llei aprovada en referèndum 16 des. 1976 (80% a favor, abstenció esquerres en la clandestinitat).



INICIS DE LA TRANSICIÓ 1975-1978

La construcció de la democràcia

Negociacions entre govern i forces polítiques democràtiques + el PCE, preparació condicions d'eleccions generals. **Mobilitzacions** generals en demanda de democràcia.

Decrets: llibertat sindical, amnistia delictes polítics, legalització partits polítics (exc. PCE, ERC i altres partits d'esquerra). Dissolució del TOP, liquidació Movimiento Nacional i Sindicato Vertical. **Desmantellament progressiu institucions franquistes.** Cessió Joan de Borbó drets successoris al seu fill Joan Carles.

Legalització PCE i PSUC (oposició immobilitistes i exèrcit), crisi de govern i garantia legitimitat democràtica eleccions.

Primeres eleccions democràtiques

15/06/1977 Eleccions generals, majoria de partits oposats al règim de Franco. **Dreta:** nou partit **Alianza Popular**, Fraga Iribarne. **Unión de Centro Democrático (UCD)**, des de el govern amb Adolfo Suarez.

Jornada electoral amb normalitat i alta participació. **Triomf de UCD (166)** i oposició PSOE (118), Congrés (350). **Adolfo Suárez, primer govern democràtic.**

Redacció nova constitució i establir les bases nou estat democràtic.

CAT, triomf de les esquerres: Socialistes de Catalunya, 28'3% i PSUC 18'2%.



INICIS DE LA TRANSICIÓ 1975-1978

Resultats eleccions generals 1977

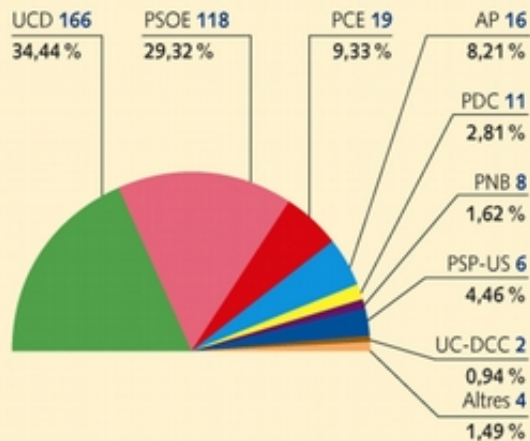


LES ELECCIONS GENERALS DEL 1977 (en %)

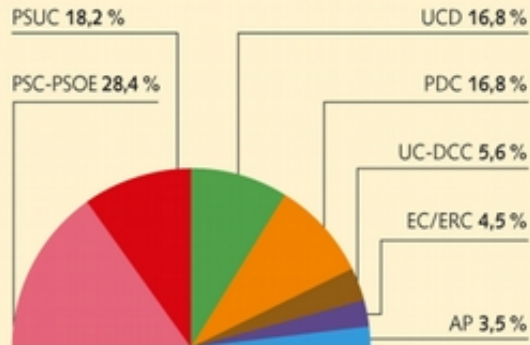
Partits	Espanya	Catalunya
UCD	34,44	16,91
PSC-PSOE	29,32	28,56
PCE-PSUC	9,33	18,31
AP	8,21	3,55
PSP-US	4,46	1,41
PDPC	2,81	-
PNB	1,62	-
PDC	-	16,88
EDC	-	4,72
UDC	-	5,67
Altres	9,81	2,03

ELECCIONS GENERALS DE JUNY DEL 1977

Espanya



Catalunya



16: nombre d'escons 8,21%: percentatge de vots

INICIS DE LA TRANSICIÓ 1975-1978

La Constitució de 1978

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Julia Minguell

Elaboració Constitució democràtica, encarregada a ponència de diputats de tots els partits (3UCD-1PSOE-1PCE/PSUC-1nacionalista-1AP). **Política de consens**: resoldre les qüestions cabdals per la construcció de la democràcia mitjançant la negociació i l'acord entre forces polítiques.

Aprovació Llei d'Amnistia política (oct. 1977), objectiu foment esperit de reconciliació.

Constitució: caràcter progressista, certa ambigüitat (consens) per desenvolupament legislatiu. Aprovació en referèndum popular 6 des. 1978.

Constitució:

- Espanya, estat social i democràtic de dret.
- Organització, monarquia parlamentària.
- Corona, funcions representatives.
- Exèrcit, sotmès al poder civil.
- Estat no confessional.
- Abolició pena de mort.
- Amplia declaració de drets fonamentals i llibertats civils i polítiques.
- Principis rectoris política social i econòmica:
- Llibertat de mercat.
- Possibilitat de planificació econ. i intervenció de l'Estat per motius interès públic.
- Dret a l'autonomia de nacionalitats i regions.
- Llengua oficial el castellà i llengües pròpies comunitats autònomes.
- Instauració Tribunal Constitucional i mecanismes de reforma.



Gabriel Cisneros, Manuel Fraga Iribarne, Miguel Herrero y Rodríguez de Miñón, Gregorio Peces-Barba, José Pedro Pérez-Llorca, Miquel Roca i Junyent, Jordi Solé Tura.

RECUPERACIÓ DE L'AUTONOMIA

Restabliment de la Generalitat de CAT

Assemblea de parlamentaris catalans (juny 1977)

demanda: restauració GENE i retorn exili J. Tarradellas, derogació llei abolició estatut 1932 i constitució govern provisional a CAT.

Mobilitzacions populars, campanya "volem l'Estatut", manifestacions multitudinàries Sant Boi 1976 i BCN 1977 (1 milió persones).

Suàrez, negociació amb Tarradellas: restabliment GENE provisional i retorn de l'exili com a president (30 anys). Únic acte de reconeixement de l'antiga legalitat republicana.

Des. 1977, GENE provisional amb forces polítiques parlamentàries (ex. AP no reconeix autonomia). Escasses competències, introducció ensenyament de la llengua catalana al sistema educatiu. 1978, Comissió mixta de traspasos Estat-GENE.

PB. 6 gen. 1978, **Consell General Basc** (PNB i PSOE).

GAL. Març 1978, **Xunta Provisional de Galícia** (impuls UCD).

Nacionalitats històriques, bases per l'autonomia amb la aprovació dels seus estatuts.



RECUPERACIÓ DE L'AUTONOMIA

TRANSICIÓ
Ramon Castell. INS Júlia Minguell

L'Estatut d'Autonomia de Sau

Assemblea Parlamentaris Catalans, redacció projecte **Estatut de Sau**. Presentada Congrés Diputats, discussió i retallada atribucions, sancionat per les Corts des.1979. Referèndum a CAT (sí 88%). Estatut: Reconeixement nacionalitat i autogovern en Comunitat Autònoma Estat Espanyol, llengua cooficialitat català-castellà.

Generalitat: parlament per sufragi universal (legislatiu), **Consell Executiu i president** (executiu). **Tribunal Superior de Justícia** (judicial).

Generalitat, competències legislatives i executives.

Exclusives: Dret civil català, turisme, cultura, investigació, règim local, ordenació de territori, obres públiques internes, assistència social i educació.

Compartides: treball, justícia, ports i aeroports, ordenació transport, medi ambient, institucions penitenciàries,... Creació policia autonòmica. Financiació per transferències de l'Estat, recursos propis generats per la GENE i impostos cedits total o parcialment per l'Estat.

VOTA L'ESTATUT

25 D'OCTUBRE 1979



GENERALITAT DE CATALUNYA

RECUPERACIÓ DE L'AUTONOMIA

L'Estat de les autonomies

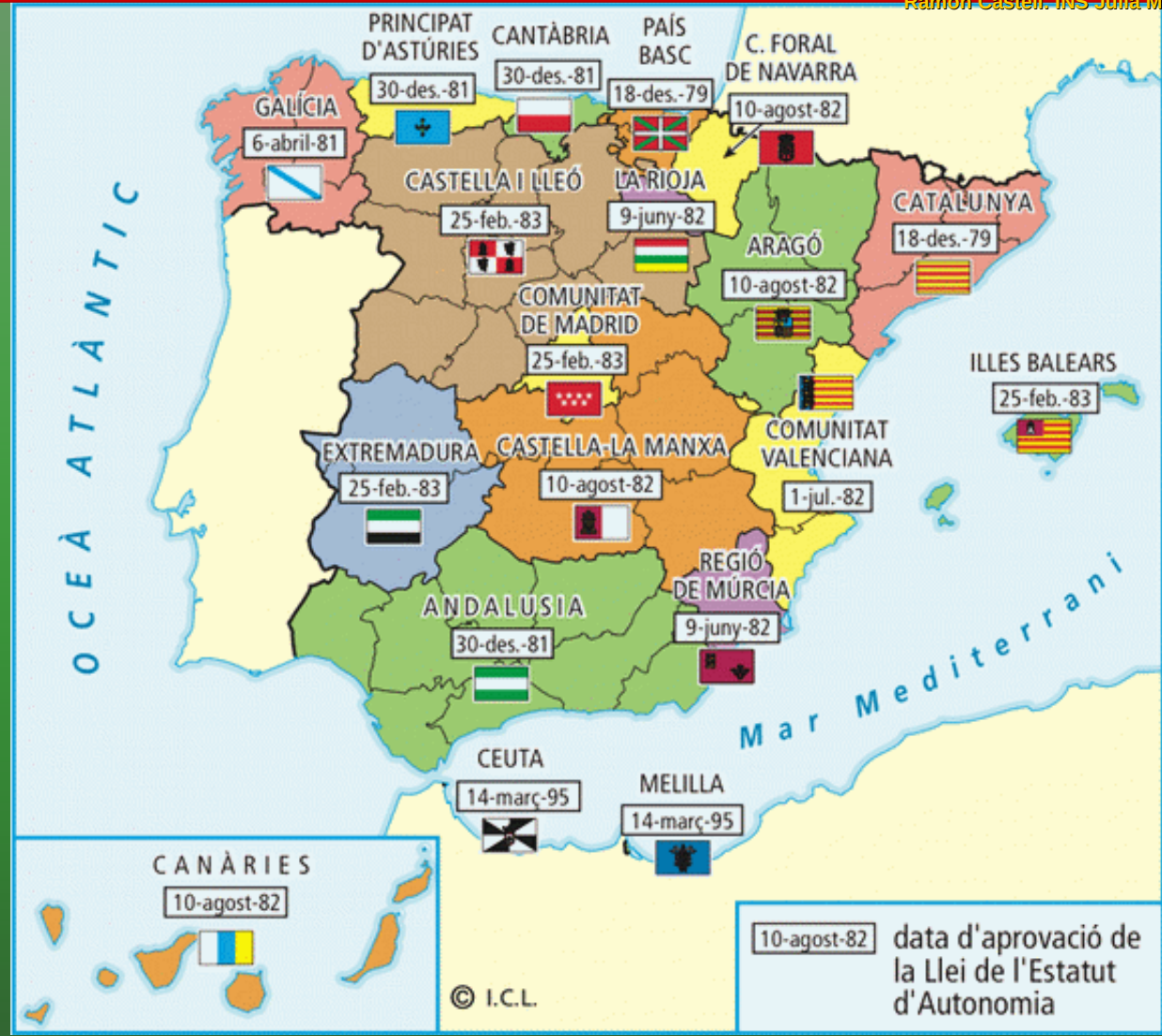
Constitució, reconeixement regulació de possibilitat de nacionalitats o altres agrupacions provincials de convertir-se en comunitats autònomes (estatut d'autonomia, parlament i govern propi).

2 procediments d'accés:

Article 151, accés ràpid i complet per nacionalitats històriques (CAT, PB i GAL).

Article 143, accés lent, complir condicions determinades i ratificació en referèndum.

Majoria territoris article 143, accés autonomia, excep. Nacionalitats històriques i Navarra (sistema foral). Andalusia, creació Junta (1978) per referèndum via ràpida.



CRISI ECONÒMICA I OBSTACLES A LA DEMOCRÀCIA

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

Context crisi econòmica internacional

1974 crisi del petroli. Recessió econòmica, incertesa política i retard mesures contra la crisi.

Economia espanyola:

- disminució exportacions
- retallada inversions estrangeres
- caiguda ingressos turisme
- retorn emigrants EU (baixada remeses monetàries).
- Crisi energètica
- crisi industrial
- augment de l'atur
- disminució renda anual per habitant
- procés inflacionista (+20% anual).

CAT. Sector secundari.

- Aturada ritme creixement (1977 caiguda activitat econòmica).
- Atur (ritme anual molt elevat 8'1%-1973, 19'9%-1982).
- fre corrent migratori i caiguda taxa natalitat (estacament demogràfic).
- alteració economia i localització territorial: pèrdua 25% llocs de feina sectors secundari/primari, augment sector terciari.



CRISI ECONÒMICA I OBSTACLES A LA DEMOCRÀCIA

TRANSICIÓ
Ramon Castell. INS Júlia Minguell

Els Pactes de la Moncloa

Entesa govern i partits oposició, acords sanejament economia i programa actuació política.

Objectius:

Lluita contra la inflació:

- Reducció inflació
- Reformes per repartiment equitatiu dels costos de la crisi.
- Política monetària restrictiva.
- Reducció de la despesa pública.
- Devaluació de la pesseta.
- Pacte moderació salarial.
- Control de preus
- Racionalització consum energia.

Política de reformes:

- Reforma tributària** (1977), impost extraordinari sobre patrimoni.
- Impost renda persones físiques (IRPF)** 1978, impost extensible a totes les rendes. Estructura tributària semblant als països desenvolupats i base para la construcció Estat del benestar.
- Reforma Seguretat Social.** Increment finançament públic: extensió assegurança atur, assistència sanitària i increment pensions de jubilació.



CRISI ECONÒMICA I OBSTACLES A LA DEMOCRÀCIA

OBSTACLES A LA DEMOCRÀCIA.

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguel

Majoria societat i forces polítiques, consens social per consolidar la democràcia.

Amenaces:
involucionisme, colpisme militar.

Forces d'extrema dreta (nostàlgiques del franquisme), actuació per estimular un cop d'estat militar per involució política. Organització grups violents (Guerrilleros de Cristo Rey i la Triple A). Assassinat de 5 advocats laboralistes (PCE i CCOO) carrer Atocha de MAD (1977). Organització de conspiracions i intents de destabilització promoguts per grups militars i incitació de premsa d'ultradreta (el Alcázar). Conspiració Operació Galàxia (1978).

Terrorisme d'extrema esquerra.

Actuació víctimes entre les forces armades, cossos de seguretat i persones vinculades al franquisme. Aparició del GRAPO (Grupos Revolucionarios Antifascistas Primero de Octubre) i el FRAP (Frente Revolucionario Antifascista i Patriótico), protagonistes de diversos actes violents.

Activitat principal terrorista d'ETA. Rebuig Constitució 78, per que no reconeixia el dret d'autodeterminació. Campanya d'atemptats 1979-1995 (77 morts), incidència especial HIPERCOR a BCN (1987) 21 morts/43 ferits. A CAT, creació de Terra Lliure, alguns atemptats i segrestos (dissolució 1995).



CONSOLIDACIÓ DEMOCRÀTICA 1978-1982

Segon govern de la UCD.

Aprovació de la Constitució, dissolució de les Corts i convocatòria de eleccions legislatives (març 1979). Resultats similars a 1977 (triomf UCD, segons PSOE, i PCE). CAT (PSC i PSUC majoritaris).

Govern UCD (en minoria) de A. Suárez. Reformisme dels pactes de la Moncloa. Aprovació pactes dels treballadors (1980). Greus problemes estabilitat política. Eleccions municipals democràtiques (abril 1979), avenç ajuntaments d'esquerres. CAT triomf del Pacte de Progrés (PSC, PSUC, CIU i ERC). PB i CAT situació similar eleccions autonòmiques (març 1980). retrocés vot UCD.

Crisi UCD, situació econòmica i activitat ETA. Situació de debilitat i paralització acció de govern. Moció de censura perduda pel PSOE. Fraccionament de UCD i qüestionament Suárez, dimissió presidència i partit 1981: cansament personal, crítiques del seu partit, fortes pressions sectors empresarials i militars.



CONSOLIDACIÓ DEMOCRÀTICA 1978-1982

COP D'ESTAT 23-F.

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

Amenaça a la democràcia: sectors estaments militars hostils al procés democràtic (legalització PCE, procés autonòmic, terrorisme i anunciada reforma de l'exèrcit).

23/02/1981, congrés dels diputats votació investidura Leopoldo Calvo Sotelo (successor de Suárez) a presidència del govern. Irrupció per la força d'un grup de guàrdies civils comandats pel **tinent coronel Antonio Tejero**, retenció diputats i govern sencer. A València, **capità general J. Milans del Bosch** declaració Estat de guerra i sortida de tropes al carrer.

Intenció paralització procés democràtic i paper rellevant de l'exèrcit en un govern posterior. Implicació caps militars i alguns polítics involucionistes.

Compareixença del rei a TV (nit dels fets) per desautoritzar els insurrectes i donar suport al règim constitucional. Es va evitar la extensió del cop d'Estat i al matí deposició i abandonament del Congrés.

DECLIVI UCD.

Investidura Calvo Sotelo, nou cap de govern. Continuisme acció política anterior. Signatura organitzacions empresarials i sindicals: Acord Nacional d'Ocupació, intent món laboral d'estabilitat democràtica. Aprovació Llei del divorci (1981). Petició ingrés a l'OTAN (1982). Aprovació **Llei Orgànica d'harmonització del procés autonòmic (LOHPA)**: sostre de competències traspàs a les autonomies i homogeneïtzació nivell competencial.

Trencament i desintegració UCD, Suárez i seguidors abandonen el partit i creen **Centro Democràtic i Social (CDS)** 1982. Calvo Sotelo dissolució Parlament i convocatòria de noves eleccions generals. **Octubre 1982, triomf del PSOE**, fi de la transició i inici d'una etapa de normalitat constitucional de la democràcia espanyola.



GOVERNS DE LA DEMOCRÀCIA 1982-2018

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

TRANSICIÓ

DEMOCRÀCIA

Caps d'Estat

JOAN CARLES I 1975-2014

FELIP VI 2014-

Presidents de Govern



(1975-1976)

Carlos Arias Navarro
(Movimiento)



(1976-1981)

Adolfo Suárez
(UCD)



(1981-1982)

Leopoldo Calvo Sotelo
(UCD)



(1982-1996)

Felipe González
(PSOE)



(1996-2004)

José María Aznar
(PP)



(2004-2011)

J.L. Rodríguez Zapatero
(PSOE)



(2011-2018)

Mariano Rajoy
(PP)



(2018-)

Pedro Sánchez
(PSOE)

GOVERN SOCIALISTA

PSOE



PROCÉS REFORMISTA

Ampli programa de reformes.
Lluita crisi econòmica,
racionalitzar administracions
publiques i avenç estar de
benestar.

► Reformes econòmiques.

Reactivar l'economia:

- estabilitat financera (reconversió bancària)
- Reducir la inflació
- Estímul inversió privada

Reconversió industrial: adaptació sectors productius exigències mercat internacional i ingrés CEE. Sanejament financer, adaptació tecnològica, reducció capacitat industrial i ocupació.

Conseqüències: tancament empreses i augment de l'atur. Conflictes laborals sector metal·lúrgic (Sagunt, Biscaia) i drassanes (GAL).

► Reformes socials.

Despenalització supòsits avortament.

-Reforma educativa: Reforma universitària, educació gratuïta(14 anys) i LOGSE (1990) escolarització obligatòria i gratuïta (16anys). Consolidació Estats autonomies, distribució poders i competències i finançament autòmic (TC 14 articles de la LOHPA), nova llei de procés autòmic (LPA).

Política internacional.

-Tractat d'adhesió a la CEE, consens tots els partits i incorporació 1986.

-Referèndum favorable (52'5%) incorporació a l'OTAN.

Reforma de l'exèrcit.

Reducció gradual plantilla, modernització estructures i subordinació poder civil.

Problema terrorisme d'ETA.

Signatura pacte d'Ajuria Enea (1988), unió totes les forces polítiques democràtiques contràries a la violència.

Por el cambio

PSOE guanya les eleccions, presentat com el motor del canvi pel país. **President Felipe González. 4 legislatures**, majoria absoluta 1986 i 1989. 1993 suport PSOE (CIU, PNB i Coalición Canaria).

GOVERNOS DE LA DEMOCRÀCIA 1982-2018

GOVERN SOCIALISTA

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

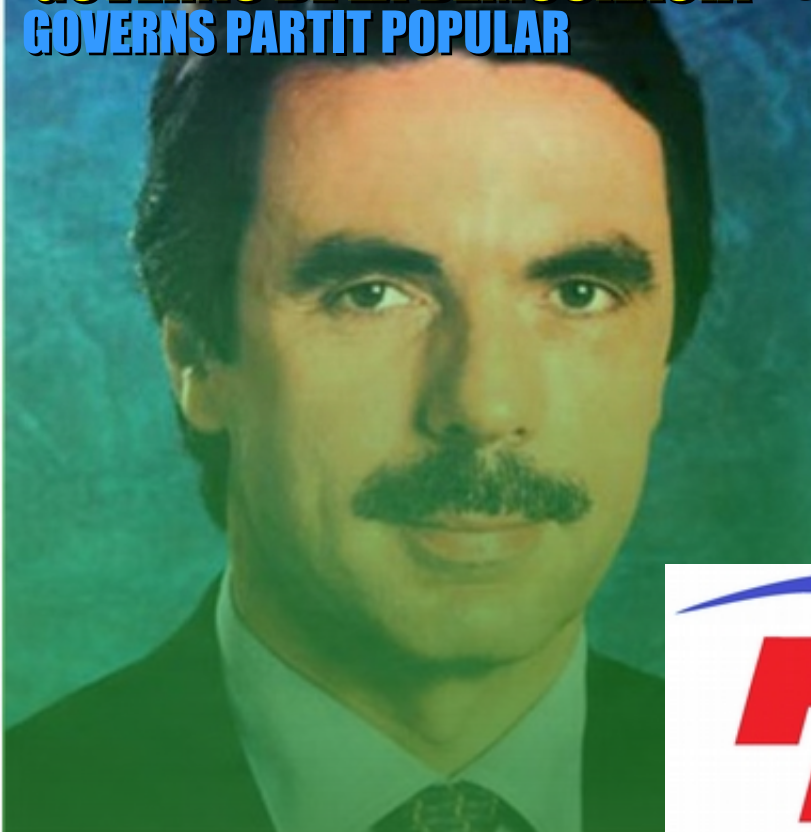


DESGAST DEL GOVERN

- Reformes econòmiques deteriorament relacions sindicats (CCOO i UGT) i govern, reconversió econòmica suportada pels treballadors. **Vaga general** (des. 1988).
- Resposta a la tensió, **Govern sèrie de mesures socials i laborals (1990-1995):**
- universalització assistència sanitària gratuïta.
- enfortiment sistema de protecció contra la desocupació.
- consolidació i garantia del sistema públic de pensions (Pacte de Toledo).



- Erosió del govern:**
- Casos de corrupció persones vinculades al govern (Luis Roldán, Juan Guerra).
- Guerra bruta contra el terrorisme. Convivència autoritats amb grups terroristes (GAL) relacionats amb sectors de la policia i l'extrema dreta (+30 atemptats contra membres de l'ETA, 1983-1987).
- Recessió econòmica mundial (1992).



José M^a Aznar



Govern PP. José Maria Aznar, guanya les eleccions (minoria). Suport formacions nacionalistes (CIU, PNB i Coalición Canaria). CAT, triomf PSC i CIU a curta distància, PP meitat de escons dels socialistes.

GOVERN EN MINORIA

Acció de govern. Orientació centrista per mantenir els socis de govern.

Política econòmica tasca prioritària (Crisi 1992). Fre creixement economia, elevada inflació (3'5%), taxa d'atur (22'9%).

Política social. Assegurar l'estat de benestar i diàleg sindicats i empresaris.

Assoliment condicions UE per l'ingrés d'Espanya. Privatitzacions empreses públiques i recaptació d'ingressos per equilibrar pressupostos de l'Estat.

Deteriorament relacions govern-PNB (polarització política PB). 1997 protestes massives contra ETA (assassinat M.A. Blanco).

Política contra ETA i entorn abertzale. Canvi d'aliances partits nacionalistes bascos, trencament coalició govern PNB i PSE-EE. Impuls Pacte de Lizarra (1988) incorporació esquerra abertzale i exclusió acord amb partits no nacionalistes.

GOVERN EN MAJORIA

Eleccions 2000. Majoria absoluta. CAT (PSC-19, CIU-15, PP-12).

Bona situació economia. Majoria absoluta, modificació legislació socialista i lleis noves:

- Llei d'estrangeria, regulació entrada i sortida d'ESP d'estrangers.
- Llei orgànica Universitats, reducció autonomia universitària.
- Llei ensenyament (LOCE).
- Llei de partits, il·legalització partits que no condemnin explícitament l'exercici de la violència.
- Supressió servei militar obligatori (2001).

GOVERNOS DE LA DEMOCRÀCIA 1982-2018

GOVERNOS PARTIT POPULAR

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguel



Casos de forta tensió social:

- Pla Hidrològic Nacional (transvasament Ebre-Segura).
- Prestige (2002) Desastre ecològic.
- Vaga general (2002). Intent de reforma subsidi atur.
- Suport invasió de l'Iraq. Manifestacions contràries a la guerra.

Atemptat d'Atocha (11/03/2004), 200 morts i 1000 ferits. Alteració campanya electoral, atribució atemptat a ETA per part del govern (autoría al-Qaida). Desconfiança opinió pública a les explicacions del govern sobre l'autoría.





RETORN GOVERN SOCIALISTA

Primera mesura govern, **retirada tropes espanyoles Iraq** (abril 2004), distanciament EEUU i retorn alineament política exterior EEUU.

- Derogació Pla Hidrològic Nacional.
- Reforma dues lleis educatives anteriors del PP.

Lleis socials:

- igualtat efectiva homes i dones.
- Llei de dependència.
- Agilitar tràmits de divorci.
- Regularització immigrants.
- Matrimoni de persones del mateix sexe.

Renovació alguns estatuts d'autonomia (CAT, Com. Valenciana, Andalusia) per incrementar l'autogovern.

Març 2008, PSOE torna a guanyar les eleccions i inici **segona legislatura**.

-2008 inici crisi econòmica mundial. ESP col·lapse financer i caiguda sector immobiliari. Deteriorament economia i augment de l'atur (+5 milions aturats). Intervenció de 5 bancs i caixes pel govern.

-Reforma laboral 2010, desregularització mercat laboral. Vaga general dels sindicats.

-Negociacions amb ETA, Conferència internacional de Pau (S. Sebastià) i **declaració de cessament definitiu de la activitat armada** (20/10/2011).

-2012, aparició moviment 15M.

PSOE



PSOE guanya les eleccions contra les previsions (gestió atemptats PP). **President J.L. Rodríguez Zapatero**. CAT (PSC 21, CIU 10, PP 7, ERC 7).
Segon mandat 2008-2012.

CREIXEMENT ECONÒMIC 1985-2008

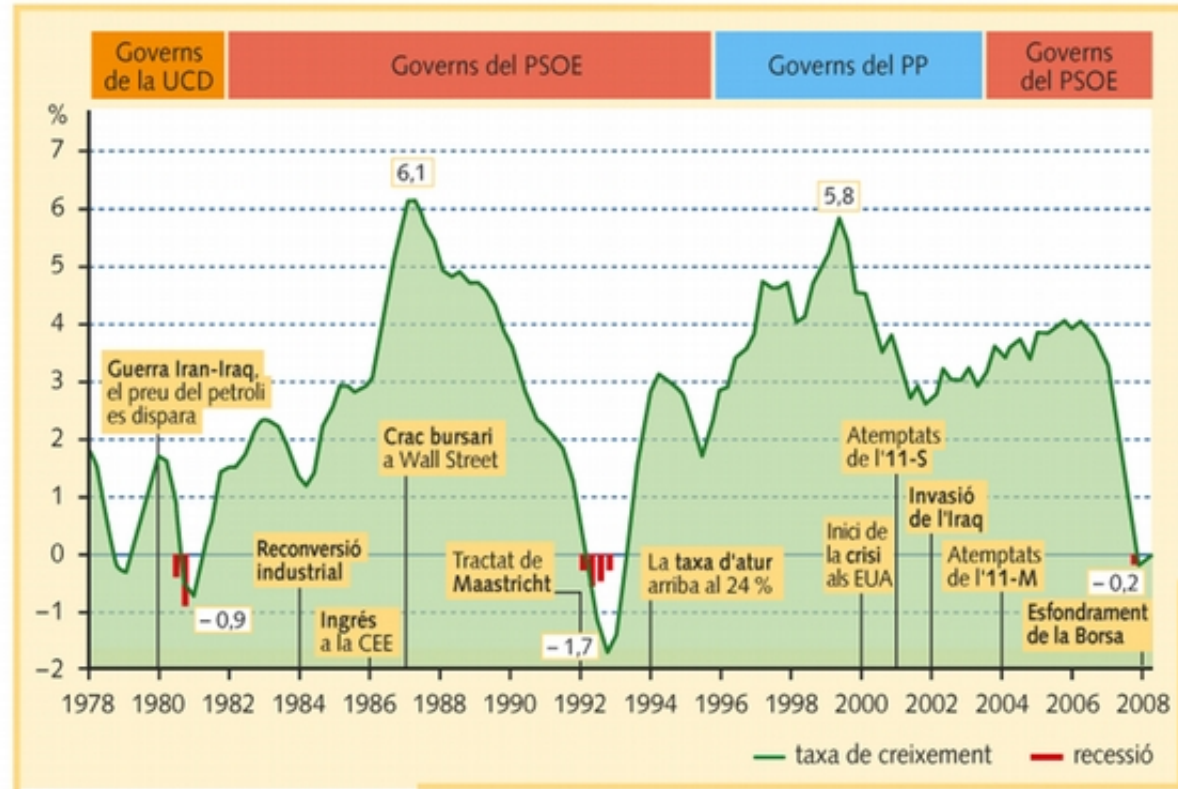
Greu crisi econòmica 1973, inici recuperació 1986 a ESP i CAT. Impuls avantatges incorporació a UE, reducció distàncies amb els països més avançats. Fases economia ESP:

Fase Creixement (1986-1991). Posterior reconversió industrial i sanejament sector bancari govern PSOE. Fase expansiva economia, reactivació important inversió, augment del PIB i disminució taxa atur.

Fase recessió (1992-1997). esgotament finals 1992, dificultats economia europea i enfonsament URSS, unificació Alemanya i recessió econòmica EEUU. Cicle recessiu reducció taxa increment del PIB, augment inflació i taxa atur (1994, 24%població activa).

Fase de creixement (1998-2008). governs PP i primer PSOE de ZP, etapa de recuperació economia mundial, afavorida entrada de l'euro. Baixada dels tipus de interès, foment de la inversió i consum. Creació de 2 milions de llocs de treball. Fase final aspecte negatiu, increment enorme preus productes energètics i inici crisi financera internacional 2008.

EVOLUCIÓ DEL PIB A ESPANYA (1978-2008)



CREIXEMENT ECONÒMIC 1985-2008

Economia espanyola, problemes estructurals importants:

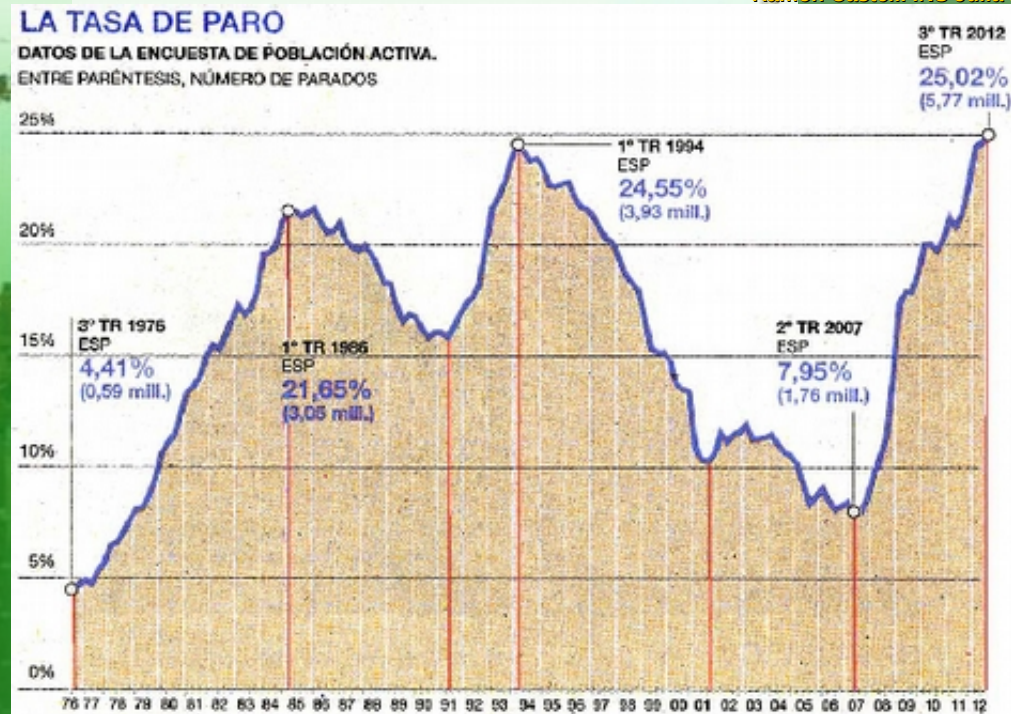
- Elevades taxes d'atur. Les més altes dels països industrialitzats.
- Dèficit exterior. Alts índexs conseqüència creixents importacions d'energia i productes industrials.
- Endarreriment tecnològic.
- Creixement econòmic espanyol, lideratge excessiu de la construcció.
- Boom immobiliari, potenciat pels baixos tipus d'interès, abundància de préstecs hipotecaris dels bancs als compradors i gran demanda d'habitatge (segones residències, estrangers i costa mediterrània).

Economia catalana.

- mateixos cicles econòmics que ESP.
- Sectors serveis, activitat més important per sobre la indústria.
- Integració mercat europeu i mundial. Augment de les exportacions a l'estranger i inversions de capital països OCDE.
- Disminució diferències amb la resta de l'Estat (CAT primera comunitat en riquesa productiva i segona en població).



CREIXEMENT ECONÒMIC 1985-2008



2008 crisi financera mundial.

Causes: Abusos especulatius i les hipoteques escombraries de EEUU, provocant l'enfonsament de les borses de tot el món.

Conseqüències: retrocés radical concessió de préstecs, repercussió en el mercat immobiliari i descens del consum.

ESP: frenada de la construcció i problemes bancaris. **CAT:** crisi industrial derivada dificultats financeres de les empreses i frenada del consum. Empreses en fallida i altres reestructuració de plantilles. Increment de notable de l'atur. Inici d'una recessió econòmica de gran magnitud.

Mesures efectes de la crisi:

- concertada a escala EU i internacional.
- Ajudes públiques a sectors en crisi (financer bàsicament i altres com sector automòbil).
- Promoció programes despesa pública i protecció social.
- Rectificació polítiques neoliberals (directrius econòmiques últimes dècades).
- Increment paper regulador dels estats i organitzacions internacionals.

DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS

CANVI DEMOGRÀFIC I SOCIAL

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

Societat ESP i CAT, canvis demogràfics i de mentalitat social (últims 30 anys).

ESP. país de emigrants, canvi a país receptor d'immigració. CAT, alt percentatge de nous immigrants (2019- 14%).

2019, ESP població resident 46 milions. CAT població 7.6 milions.

Estancament demogràfic (reduït creixement natural, baixa natalitat, envelliment progressiu població) alterat per **l'arribada massiva d'immigrants** (Marroc, Amèrica Llatina, països de l'Est): 5 milions (+1 milió a CAT).

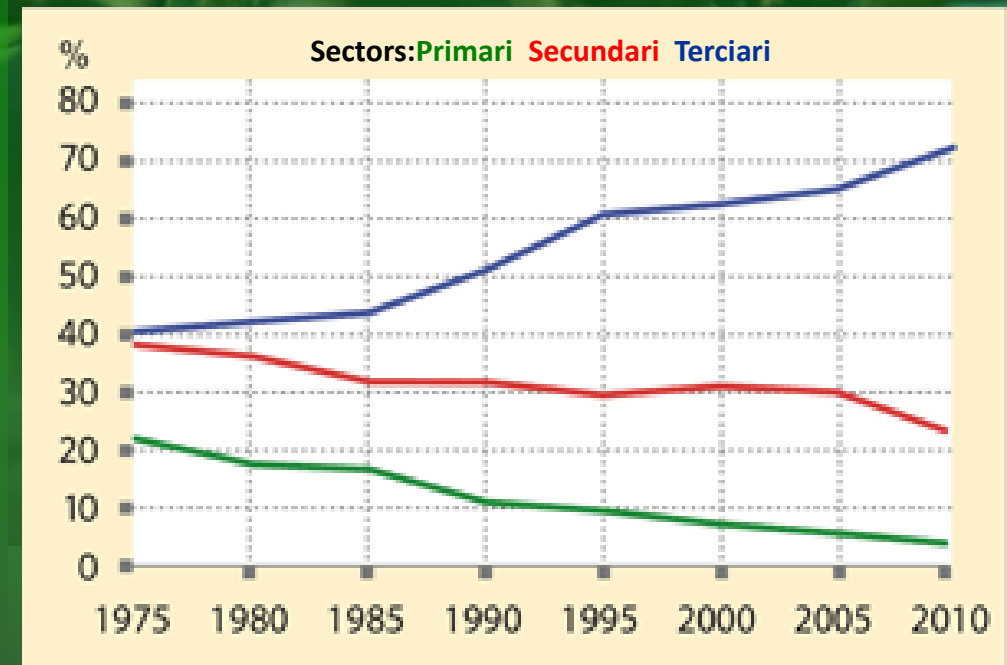
Nova estructura laboral.

Descens de la població ocupada a causa de la crisi 2007-2018, de 20'5-19'3 a milions (2013, 17'1milions). Últimes dècades, incorporació massiva de la dona al mercat laboral. Augment de la competitivitat: Precarietat laboral i contractació temporal. Taxa d'atur 2018:ESP 14'5%, CAT 11'5%.

Transformació important mercat laboral (2019): pèrdua importància sector primari 4'5%, sector industrial 12%, construcció 6% (caiguda a la meitat des de la crisi) i serveis 69'6%.

CAT: agricultura 1'4%, indústria 17'1%, construcció 5'7%, serveis 69'7%.

Taxa d'ocupació femenina s'ha duplicat en les darreres dècades però encara per sota resta de països avançats d'EU (+60%).

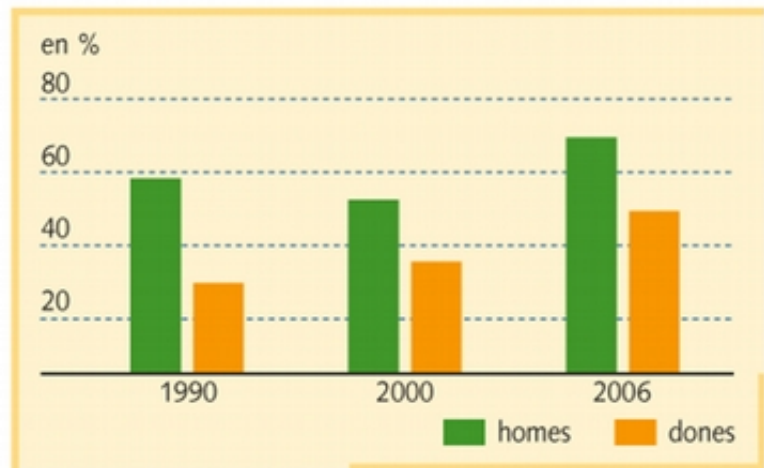


DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS

CANVI DEMOGRÀFIC I SOCIAL

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

LA POBLACIÓ ACTIVA A ESPANYA



LA DONA EN EL MERCAT LABORAL*

	1980	1990	2007
Alemanya	49,6	52,2	64
Catalunya	30,4	37,3	53,1
Espanya	28,5	31,8	54,7
França	50	50,3	60
Gran Bretanya	54,7	62,8	65,5
Itàlia	33,4	36,2	46,6
Suècia	73,4	81	71,8

*taxa d'activitat, en %, de les dones de 15 a 64 anys d'edat

DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS

CANVI DEMOGRÀFIC I SOCIAL

TRANSICIÓ
Ramon Castell. INS Júlia Minguell

Transformació de les mentalitats.

Canvis socioeconòmics, transformació mentalitats, actituds i costums. Nova estructura familiar, secularització societat, equiparació dona-home, generalització actituds més tolerants diversitat comportaments socials.

Estructura familiar, sorgiment models de familiar alternatius (monoparentals, parelles de fet, homosexuals,...). Procés de democratització relacions intrafamiliars: substitució autoritat, control patern i autoritari... canvi models relacionals més afectius i tolerants. Retard emancipació dels joves, conformació noves famílies i procreació.

Paper de la dona. Incorporació generalitzada al mercat laboral. Equiparació de sexes, però encara molt camí per fer. Encara rols tradicionals dintre de l'entorn familiar càrrega de feina sobre les dones. Persistència violència contra les dones (àmbits familiars i socials).

Sistema educatiu. Modificacions continues implantades pels diferents governs. Reforma més rellevant extensió escolarització fins al 16 anys en una via única (ESO). Plena escolarització i pràctica desaparició analfabetisme i majora accés a la universitat.

Estructura de l'Estat s'ha laïcitzat amb relacions tenses amb la jerarquia de l'Església Catòlica: finançament amb recursos públics, promulgació lleis contràries a la doctrina catòlica (divorci, avortament, matrimonis homosexuals).

Clar procés de secularització i actes socials convertits en actes civils (casaments, naixements,...), augment del laïcisme en la societat espanyola sobre tot en els més joves.



DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS CATALUNYA AUTÒNOMA

TRANSICIÓ
Ramon Castell, INS Júlia Minguell

Dinàmica societat catalana i les seves **tendències electorals** a CAT, sistema de partits diferenciat de la resta de l'Estat. Diferent correlació de forces a CAT i comportaments electorals segons el tipus d'eleccions. No consolidació sistema bipartidista PSOE-PP, sistema pluripartidista (coma mínim 5 partits o coalicions). Forta presència de CIU i PP força minoritària. Comportament electoral eleccions autonòmiques, millors resultats partits nacionalistes, i les esquerres a les generals i municipals.

Composició de partits i evolució a CAT:

PSC, federació catalana del PSOE.

CIU, partit central de la dreta catalana nacionalista. Dissolució amb Unió, i formada per Convergència democràtica de CAT, avui Junts per CAT.

PSUC, formació posterior Iniciativa per Catalunya-Verds, agrupada en coalició En comú-Podem.

ERC, crisi interna i enfortiment polític, convertida per primera vegada en partit majoritari en les eleccions 2019.

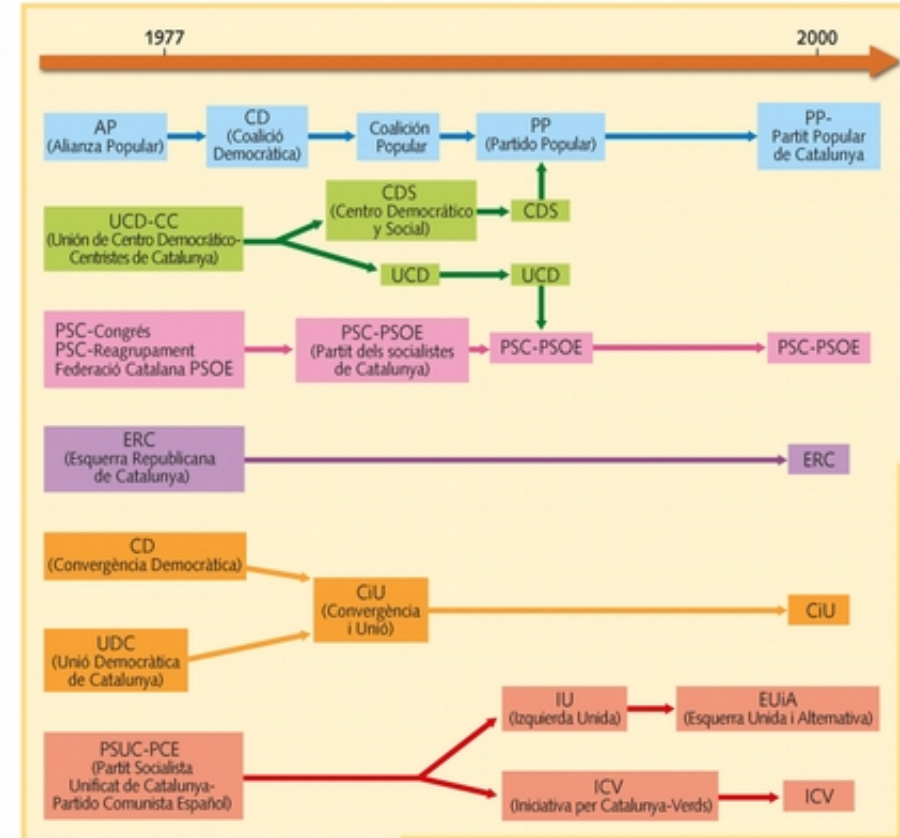
CUP 1986, organització política assembleària i independentista d'esquerres.

Ciutadans, aparició 2005. És autodefinit com a liberal progressista, i no-nacionalista, tot i que sovint és classificat com a partit nacionalista espanyol i partit que fa polítiques de dreta.

PP, dreta catalana allunyada del nacionalisme, convertida en partit residual a CAT amb un únic diputat (2019).

Procés i qüestionament des de 2006, Nou Estatut i retallada Tribunal Constitucional (2010). Ha fet variar el **panorama polític a CAT** amb la polarització de la política.

ELS PARTITS POLÍTICS DE LA DEMOCRÀCIA A CATALUNYA



DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS CATALUNYA AUTÒNOMA

TRANSICIÓ
Ramon Castell. INS Júlia Minguell

HEGEMONIA CIU A LA GENE.

1980, CIU govern en minoria. 1984/88/92 majoria absoluta. 1995 majoria simple. 23 anys govern de l'autonomia catalana. Direcció **Jordi Pujol**.

Tasca de govern, consolidació institucions pròpies: lleis organització govern, funció pública, policia autonòmica (Mossos). Impuls ensenyament, sanitat (traspàs pressupost i funcionaris).

Qüestió lingüística i catalanització societat. Recuperació llengua i cultura, cohesió social i immigració. **Llei de normalització lingüística** (1983), promoció català al ensenyament (llengua vehicular), administració i presència als mitjans de comunicacions (creació canals tv en català). **Llei d'ordenació del territori** (1987), configuració CAT en 41 comarques i previsió de consells comarcals.

Finançament autonòmic, mitjançant les transferències de recursos de l'Estat. Font de conflicte vigent per la consideració insuficient de recursos econòmics per atendre els serveis bàsics de la població i el seu creixement.

GOVERN TRIPARTIT D'ESQUERRES.

2003 PSC, partit més votat (estret marge), CIU major nombre d'escons. Formació **govern forces d'esquerra** (PSC, ERC i ICV), president Pasqual Maragall. Programa conjunt **Pacte del Tinell**.

Política: redacció nou estatut per millora autogovern, canvi sistema finançament autonòmic, millor presència internacional i UE de CAT i impuls política social.

Redacció i aprovació nou estatut. Aprovació congrés amb una notable retallada. Política i campanya anticatalana del PP (recurs TC anticonstitucional del text).

2006, reedició del govern tripartit. President José Montilla.



DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC I CANVIS SOCIALS

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

